

LO-TCO RÄTTSSKYDD AB

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Datum
2021-12-21

Er beteckning (bör anges i brev till oss)
S2021/07176

Synpunkter på Socialdepartementets promemoria *Stärkt trygghet vid långvarigt nedsatt arbetsförmåga*

LO-TCO Rättsskydd AB har beretts tillfälle att yttra sig över ovanstående promemoria.

Samma arbetsmarknadsbegrepp för sjukersättning och sjukpenning

- Rättsskyddet ställer sig positivt till att rätten till sjukpenning och sjukersättning ska bedömas mot samma arbetsmarknadsbegrepp.
- En iakttagelse från de ärenden om sjukersättning som Rättsskyddet driver är att Försäkringskassan utifrån dagens arbetsmarknadsbegrepp *förvärvsarbete på arbetsmarknaden* slentrianmässigt hänvisar den enskilde till arbeten hos Samhall. Någon bedömning av vilka arbeten som faktiskt finns hos Samhall och vad dessa arbeten kräver görs inte.
- Även med det nya begreppet *förvärvsarbete i en sådan angiven yrkesgrupp grupp som innehåller arbeten som är normalt förekommande på arbetsmarknaden* är Högsta förvaltningsdomstolens avgöranden HFD 2018 ref 51 I och II och i viss mån även HFD 2019 ref 48 fortsatt giltiga. Det senare avgörandet är fortfarande av vikt för att definiera begreppet *förvärvsarbete*. Det

innebär att bedömningen av arbetsförmågan ska vara verklighetsförankrad och att Arbetsförmedlingens bedömningar ska väga tungt.

Rättsskyddet har observerat hur Försäkringskassan i mål om sjukersättning och sjukpenning inte tar hänsyn till Arbetsförmedlingens bedömningar i tillräckligt hög utsträckning. Ibland hävdar myndigheten att Arbetsförmedlingens bedömningar inte är medicinska och därför har ett begränsat bevisvärde. I andra fall gör Försäkringskassan gällande att Arbetsförmedlingens bedömning är en bland flera bedömningar och därför inte bör ges något företräde vid Försäkringskassans arbetsförmågebedömning.

Försäkringskassans sätt att resonera är svårt att förena med de uttalanden om betydelsen av Arbetsförmedlingens bedömningar som görs av Högsta förvaltningsdomstolen i HFD 2018 ref 51 I och II. Det är viktigt att betydelsen av Arbetsförmedlingens bedömningar för arbetsförmågebedömningarna förtydligas i framtida förarbeten. Endast i undantagsfall bör Försäkringskassan i sin bedömning av arbetsförmågan frångå Arbetsförmedlingens bedömning att den försäkrade inte kan försörja sig i ett arbete på arbetsmarknaden. Försäkringskassan ska i så fall tydligt motivera varför myndigheten gör en annan bedömning än Arbetsförmedlingen.

- För närvarande pågår ett arbete med att ta fram ett verktyg för Försäkringskassans bedömningar mot *förvärvsarbete i en sådan angiven yrkesgrupp grupp som innehåller arbeten som är normalt förekommande på arbetsmarknaden*. Detta begrepp träder i fråga om sjukpenning i kraft den 1 september 2022 (SFS 2021:990). I det arbetet ingår Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadens parter.

Det är viktigt att Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadens parter ges inflytande i detta arbete eftersom kunskapen om vilka arbeten som finns på arbetsmarknaden och vad arbetena kräver finns hos dessa aktörer och inte hos Försäkringskassan. Det är också viktigt att arbetet även inkluderar bedömningarna mot den särskilda bedömningsgrund *arbeten som den försäkrade har erfarenhet av* som föreslås gälla för försäkrade med kort tid kvar av arbetslivet. Den försäkrade kan ju tidigare haft ett arbete som numera är mycket ovanligt på arbetsmarknaden och som därför inte är normalt förekommande.

Arbetet med att ta fram ett verktyg för bedömningarna mot normalt förekommande arbete bör bedrivas med utgångspunkt i den praxis som finns och som reglerar vilka krav som ställs på en försäkrad i ett normalt förekommande förvärvsarbete (HFD 2018 ref 51 I och II samt HFD 2019 ref 48). Det innebär bl.a. att hänvisningar inte får göras till ett arbete som måste

anpassas i mer än ringa omfattning för att den försäkrade ska kunna försörja sig genom det. Målsättningen med att ta fram verktyget måste vara att säkerställa att arbetsförmågebedömningarna är verklighetsförankrade och speglar den försäkrades *faktiska möjligheter* att försörja sig genom normalt förekommande förvärvsarbete.

Sjukersättning till äldre i förvärvsarbetande ålder

- Rättsskyddet ställer sig positivt till att personer som har kort tid kvar av sitt yrkesliv inte ska få sin arbetsförmåga bedömd på samma sätt som övriga försäkrade. Vi kan i våra ärenden iaktta hur försäkrade avkrävs omställning till annat arbete trots att omställningen i sig kan förväntas ta längre tid än den tid som återstår till pension.
- Rättsskyddet är dock tveksamt till den lösning som utredningen har valt; att de försäkrade ska prövas mot normalt förekommande arbeten som de har erfarenhet av. Förslaget innebär tillämpningssvårigheter. Vad innebär egentligen erfarenhet av arbete? Och om erfarenhet som sträcker sig så långt bak i tiden som 15 år ska beaktas är risken stor att många försäkrade i praktiken kommer bedömas mot arbeten som kräver en omfattande omställning. Detta eftersom kvalifikationskraven för olika yrken hela tiden höjs.
- Rättsskyddet anser att försäkrade som har fem kvar till maxåldern för sjukersättning ska bedömas mot sitt ordinarie arbete vid bedömningen av rätt till sjukersättning. En sådan lösning är logisk eftersom försäkrade som har kort tid kvar av arbetslivet fr.o.m. 2022 i fråga om sjukpenning kommer att bedömas mot sitt ordinarie arbete. Samma bedömningsgrund bör gälla för sjukpenning och sjukersättning. En äldre försäkrad som är arbetslös bör dock bedömas enligt utredningen förslag.

Stockholm dag som ovan

Ellinor Gudmundsson
Enhetschef

Carl Johan Hardt
Förbundsjurist